

Pecyn cais am Fudd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid

Beth yw Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid?

- Mae Budd-dal Analluogrwydd ar gael ar gyfer pobl ifanc
- sy'n analluog ers yn gynnar yn eu bywydau, **ac**
 - sy'n methu gweithio oherwydd salwch neu anabledd, **ac**
 - sydd heb dalu digon o gyfraniadau Yswiriant Gwladol (YG) er mwyn cael Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau arferol.

Pryd i wneud cais

Gallwch wneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd o unrhyw ddyddiad ar neu ar ôl eich pen-blwydd yn 16 oed.

Dylech gysylltu â ni ar unwaith. Os byddwch yn aros, gallech golli arian.

Efallai mai dim ond 3 mis cyn eich cyswllt cyntaf y gallwn ôl-ddyddio eich cais.

Pryd y gallaf gael Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid?

Mae'n rhaid eich bod yn methu â gweithio oherwydd eich salwch neu anabledd am 196 o ddiwrnodau yn olynol cyn y gallwch gael budd-dal. Gall y diwrnodau hyn fod cyn eich pen-blwydd yn 16 oed.

Gelwir y 196 o ddiwrnodau ar ôl i chi ddod yn analluog i weithio yn eich *cyfnod cymhwyso*.

Dylech gyfrif ymlaen 197 o ddiwrnodau o'r dyddiad na allech weithio gan gynnwys y dyddiad hwnnw, er mwyn rhoi'r dyddiad y gallwch ddechrau gwneud cais.

Pwy sy'n gallu cael Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid?

Os ydych yn 16 oed neu'n hŷn ond o dan 20 oed

Mae'n bosibl y gallwch gael Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid os

- ydych yn 16 oed neu'n hŷn ond o dan 20 oed a ddim mewn addysg llawn amser
- ydych wedi methu gweithio am o leiaf 196 o ddiwrnodau yn ddilynol. Mae'n rhaid i un o'r diwrnodau hyn fod cyn eich pen-blwydd yn 20 oed
- mae gennych dystysgrif feddygol gan eich meddyg ar gyfer y cyfnod 196 o ddiwrnodau cyfan. Gelwir dystysgrifau meddygol hefyd yn nodiadau salwch, nodiadau meddyg neu'n ddatganiadau meddyg.

Ystyr *addysg llawn amser* yw 21 awr neu fwy o addysg yr wythnos nad yw'n addysg uwch. Weithiau gallwn gyfrif addysg rhan amser fel addysg llawn amser, os na allwch fynd ar gwrs llawn amser oherwydd eich salwch neu anabledd.

Pan fyddwn yn cyfrifo nifer yr oriau, nid ydym yn cyfrif unrhyw amser a dreuliwyd mewn addysg a fyddai'n anaddas ar gyfer pobl o'r un oedran a'r un rhyw, nad ydynt yn dioddef o anabledd corfforol neu feddyliol.

Os ydych yn 19 oed nid ydym yn eich trin fel eich bod mewn addysg llawn amser hyd yn oed os ydych mewn addysg llawn amser.

I gael rhagor o help neu wybodaeth, cysylltwch â'r Ganolfan Byd Gwaith.

Os ydych yn 20 oed neu'n hŷn ond o dan 25 oed

Efallai y cewch Fudd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Budd-dal Analluogrwydd mewn leuentid os

- roeddech wedi'ch cofrestru ar gwrs a ddechreuodd o leiaf 3 mis cyn eich pen-blwydd yn 20 oed. Ystyr *cwrs* yw cwrs llawn amser uwch neu addysg uwchradd, neu gwrs galwedigaethol neu gwrs hyfforddi yn seiliedig ar waith
- gwnaethoch fynd ar un cwrs neu fwy
 - yn ystod y tymor yn union ar ôl i chi gofrestru, a
 - cyn y 197fed diwrnod ar ôl i chi fethu gweithio
- ni fu'n bosibl i chi weithio am gyfnod di-dor o 196 o ddiwrnodau o leiaf yn olynol. Rhaid i un o'r dyddiau hyn fod cyn eich pen-blwydd yn 25 oed.

Ystyr *addysg uwch* yw

- cwrs sy'n eich paratoi am radd
- diploma addysg uwch
- diploma genedlaethol uwch
- diploma genedlaethol uwch y Cyngor Busnes ac Addysg i Dechnegwyr
- diploma genedlaethol uwch Cyngor Addysg Alwedigaethol yr Alban
- cymhwyster dysgu, neu
- cwrs sy'n uwch na lefel diploma genedlaethol arferol.

Rydym yn defnyddio'r term *addysg uwchradd* i olygu cwrs addysg llawn amser sy'n is na lefel addysg uwch.

Rydym yn defnyddio *hyfforddiant galwedigaethol* i olygu cwrs ar gyfer pobl ag anabledd meddyliol neu gorfforol.

Ystyr *hyfforddiant yn seiliedig ar waith* yw hyfforddiant galwedigaethol a gynhelir ar safle eich cyflogwr.

Pwy sy'n gallu cael Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid? parhad

Os ydych yn 25 oed neu'n hŷn

Mae'n bosibl y gallwch gael Budd-dal Analluogrwydd os ydych

- wedi cael Budd-dal Analluogrwydd o'r blaen
- wedi gadael Budd-dal Analluogrwydd i wneud gwaith cyflogedig neu hyfforddiant
- heb dalu digon o gyfraniadau YG i gael Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau arferol.

Mae'n bosibl y gallwch hefyd gael Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid os ydych, yn ystod **y flwyddyn dreth ddiwethaf**, wedi bod yn cael

- Credyd Treth Person Anabl, **neu**
- talwyd Credyd Treth Gwaith neu Gredyd Treth Plant i chi ar gyfradd uwch na'r elfen deuluol, neu
- rydych yn gwneud cais o fewn 56 diwrnod o adael gwaith neu hyfforddiant.

Ni allwch gael Budd-dal Analluogrwydd os cafodd ei atal oherwydd bod eich Asesiad Gallu Personol wedi dangos nad oeddech yn cyrraedd y trothwy analluogrwydd sy'n angenrheidiol ar gyfer bod yn gymwys i gael budd-dal neu gredydau Yswiriant Gwladol (YG).

Lle rydych yn byw

Er mwyn cael Budd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid, mae'n rhaid i chi

- fyw fel arfer ym Mhrydain Fawr
- bod ym Mhrydain Fawr pan ydych yn gwneud eich cais a
- bod wedi byw ym Mhrydain Fawr, Gogledd Iwerddon neu Ynys Manaw am o leiaf 26 wythnos yn ystod y flwyddyn cyn eich cais.

Mae *Prydain Fawr* yn golygu Cymru, Lloegr a'r Alban.

Dychwelyd o dramor

Os roeddech yn cael Budd-dal Analluogrwydd a ddaeth i ben oherwydd eich bod wedi mynd dramor, gallech ei gael eto am y rhesymau canlynol:

- ni allwch weithio o'r diwrnod y byddwch yn dychwelyd o dramor
- nid ydych wedi gallu gweithio am o leiaf 196 o ddiwrnodau yn olynol
- rydych yn byw ym Mhrydain Fawr o ddyddiad eich cais
- rydych ym Mhrydain Fawr pan fyddwch yn gwneud cais
- rydych wedi byw ym Mhrydain Fawr, Gogledd Iwerddon neu Ynys Manaw am o leiaf 26 wythnos y flwyddyn cyn i chi wneud eich cais
- cawsoch Fudd-dal Analluogrwydd yn y flwyddyn dreth cyn dydd Sul cyntaf mis Ionawr y flwyddyn yr aethoch yn anabl i weithio.

Mae'n rhaid i chi wneud cais o fewn 196 diwrnod o'r diwrnod rydych yn dychwelyd o dramor.

Ni allwch gael Budd-dal Analluogrwydd os cafodd ei atal oherwydd bod eich Asesiad Gallu Personol wedi dangos nad oeddech yn cyrraedd y trothwy analluogrwydd sy'n angenrheidiol ar gyfer bod yn gymwys i gael budd-dal neu gredydau Yswiriant Gwladol (YG).

I gael rhagor o wybodaeth, gallwch gael taflen am Fudd-dal Analluogrwydd o'r Ganolfan Byd Gwaith. Neu gallwch ymweld â'n gwefan yn www.canolfanbydgwaith.gov.uk

Ar gyfer pwy y gallwch wneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd ychwanegol?

Gwneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd ychwanegol ar gyfer oedolyn

Os oes gennych unrhyw blant neu bobl ifanc sy'n gymwys yn byw gyda chi mae'n bosibl y gallwch gael Budd-dal Analluogrwydd ychwanegol ar gyfer

- eich priod
- eich partner sifil, **neu**
- rywun sy'n gofalu am eich plant neu bobl ifanc sy'n gymwys ar eich rhan.

Mae *plentyn* yn golygu person o dan 16 oed rydych yn cael budd-dal plant ar ei gyfer. Mae *person ifanc sy'n gymwys* yn golygu person 16, 17, 18 neu 19 oed rydych yn cael Budd-dal Plant er ei cyfer.

Sut i wneud cais

Ffoniwch ni ar **0800 012 18 88**. Os oes gennych nam ar eich lleferydd neu ar eich clyw gallwch gysylltu â ni drwy ddefnyddio ffôn testun ar **01248 67 48 08**.

Os na allwn gymryd eich cais dros y ffôn, gallwch lenwi ffurflen **IB(Y)1W** sy'n dod gyda'r pecyn. Dim ond beiro y dylid ei ddefnyddio i lenwi'r ffurflen hon.

Sicrhewch eich bod yn darllen gweddill y nodiadau hyn. Byddant yn eich helpu i wneud eich cais.

Llofnodi'r ffurflen ar ran rhywun arall

Dim ond o dan yr amodau canlynol y dylai rhywun arall lofnodi'r ffurflen gais

- os nad yw'r person sy'n gwneud y cais yn gallu gweithredu'n feddyliol ar eu rhan eu hunain, **ac**
- os yw person yn fodlon gweithredu ar eu rhan ym mhob mater sy'n ymwneud â nawdd cymdeithasol, yn cynnwys dweud wrthym am unrhyw newid yn eu hamgylchiadau a chasglu arian ar eu rhan. Gelwir rhywun sydd wedi'u derbyn gan yr Adran i weithredu ar ran rhywun arall yn berson a enwebwyd.

Fel arfer ni fydd angen rhywun i weithredu ar ran person sydd ag anabledd corfforol ond sy'n gymwys yn feddyliol.

Os bydd rhywun yn gwneud cais i weithredu ar ran rhywun arall byddwn yn

- trefnu ymweld â'r person sy'n gwneud cais a'r person sy'n gwneud cais i weithredu ar eu rhan, **a**
- penderfynu p'un a oes angen rhywun ar y person i weithredu ar eu rhan ar gyfer pob mater sy'n ymwneud â nawdd cymdeithasol, **ac**
- esbonio'r cyfrifoldebau y bydd y person hwnnw yn ymgymryd â hwy.

Ni chaiff unrhyw fudd-dal sy'n ddyledus ei dalu nes bod y broses wedi'i chwblhau.

Os oes gan rywun bŵer atwrnai neu unrhyw awdurdod cyfreithiol i weithredu ar ran y person sy'n gwneud y cais, yna dylai'r person hwnnw lofnodi'r ffurflen gais ac amgáu copi o'r awdurdod gyda'r ffurflen gais. Dylai cyfreithiwr ardystio a llofnodi'r copi fel copi cywir.

Help arall

Lwfans Byw i'r Anabl

Budd-dal nawdd cymdeithasol yw hwn ar gyfer pobl â salwch neu anabledd sydd angen

- help i symud o gwmpas, **neu**
- help gyda gofal personol, **neu**
- help gyda'r ddau ohonynt.

I gael rhagor o wybodaeth, gallwch gael taflen am Lwfans Byw i'r Anabl o'r Ganolfan Byd Gwaith. Neu gallwch ymweld â'n gwefan yn www.canolfanbydgwaith.gov.uk

Budd-dal Anabledd Anafiadau Diwydiannol

Budd-dal nawdd cymdeithasol yw hwn i bobl sy'n anabl oherwydd

- damwain yn y gwaith, **neu**
- afiechyd diwydiannol.

I gael rhagor o wybodaeth, gallwch gael taflen am Budd-dal Anabledd Anafiadau Diwydiannol o'r Ganolfan Byd Gwaith. Neu gallwch ymweld â'n gwefan yn www.canolfanbydgwaith.gov.uk

Credyd Treth Gwaith

Credyd treth yw hwn i ychwanegu at enillion pobl sy'n gweithio. Gallwch wneud cais am Credyd Treth Gwaith os

- ydych yn 16 oed neu'n hŷn, **ac**
- rydych yn gweithio o leiaf 16 awr yr wythnos, **ac**
- rydych chi neu'ch partner yn gyfrifol am blentyn neu berson ifanc sy'n gymwys, **neu**
- mae gennych anabledd sy'n golygu eich bod dan anfantais wrth geisio cael swydd, **neu**
- rydych chi neu'ch partner yn 50 oed neu'n hŷn ac yn dychwelyd i'r gwaith ar ôl cyfnod ar fudd-daliadau allan o waith cymwys.

Os nad oes gennych blant neu bobl ifanc sy'n gymwys neu anabledd sy'n golygu eich bod dan anfantais wrth geisio cael swydd, gallwch hefyd hawlio Credyd Treth Gwaith os

- ydych yn 25 oed neu'n hŷn, **a**
- rydych yn gweithio o leiaf 30 awr yr wythnos.

Mae'r Credyd Treth Gwaith ar gael i bobl hunangyflogedig ac i gyflogegion. Os hoffech gael rhagor o wybodaeth am Credyd Treth Gwaith, cysylltwch â Chyllid a Thollau EM ar y rhifau a restrir ar **dudalen 6**.

Credyd Treth Plant

Ni allwch wneud cais am fudd-dal ychwanegol ar gyfer plant neu bobl ifanc sy'n gymwys, ond yn hytrach gallwch wneud cais am Credyd Treth Plant. I gael rhagor o wybodaeth am Credyd Treth Plant ymwelwch â **www.hmrc.gov.uk**

Gallwch wneud cais am Credyd Treth Plant ar-lein hefyd.

Gallwch hefyd ffonio Cyllid a Thollau EM ynglŷn â Chredyd Treth Plant ar **0845 302 1489**. Os oes gennych anawsterau ar eich clyw neu'ch lleferydd gallwch gysylltu â hwy drwy ddefnyddio ffôn testun ar **0845 300 3909**.

Mae'r llinellau ar agor o 8am i 8pm saith diwrnod yr wythnos heblaw am Ddydd Nadolig, Gŵyl San Steffan, Dydd Calan a Dydd Sul y Pasg.

Os bydd angen help neu ffurflen arnoch yn Gymraeg, ffoniwch **0845 302 1489**. Mae'r llinellau ar agor o 8.30am i 5pm o ddydd Llun i ddydd Gwener.

Cymhorthdal Incwm

Mae'n bosibl y gallwch gael Cymhorthdal Incwm os na allwch gael Budd-dal Analluogrwydd, neu os nad yw eich Budd-dal Analluogrwydd yn rhoi digon o arian i chi fyw arno. Os credwch y gallech gael Cymhorthdal Incwm, dylech wneud cais ar unwaith oherwydd dim ond o'r dyddiad y bydd eich cais am Fudd-dal yn cael ei dderbyn gan y Ganolfan Byd Gwaith y bydd Cymhorthdal Incwm yn daladwy.

I gael rhagor o wybodaeth, gallwch gael taflen am Cymhorthdal Incwm o'r Ganolfan Byd Gwaith. Neu gallwch ymweld â'n gwefan yn **www.canolfanbydgwaith.gov.uk**

Lwfans Ceisio Gwaith

Budd-dal nawdd cymdeithasol yw hwn ar gyfer pobl ddi-waith sy'n chwilio am waith.

Costau'r GIG

Gallech gael help i dalu am bethau fel presgripsiynau'r GIG a thriniaeth ddeintyddol y GIG.

Budd-dal Tai

Bydd Budd-dal Tai yn cael ei dalu gan gynghorau lleol i bobl sydd angen help i dalu eu rhent. **Nid** yw Budd-dal Tai yn cael ei dalu i helpu tuag at gost taliadau llog morgais.

Budd-dal Treth Cyngor

Gallech gael Budd-dal Treth Cyngor gan eich cyngor lleol i helpu gyda'ch taliadau treth cyngor.

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am y budd-daliadau hyn o'r Ganolfan Byd Gwaith neu ewch i'n gwefan yn www.canolfanbydgwaith.gov.uk

Sut y caiff eich arian ei gyfrifo

Rydym yn talu Budd-dal Analluogrwydd ar gyfer tair cyfradd wahanol o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuentid. Byddwn yn eich talu

- **Budd-dal Analluogrwydd tymor byr** ar y gyfradd isaf os ydych wedi bod yn sâl am fwy na 28 wythnos
- **Budd-dal Analluogrwydd tymor byr** ar y gyfradd isaf os ydych wedi bod yn sâl am fwy na 56 wythnos, neu
- **Budd-dal Analluogrwydd hirdymor** os ydych wedi bod yn sâl am fwy na 80 wythnos

Os oes gennych hawl i gael Budd-dal Analluogrwydd am lai na 7 diwrnod, y swm a gewch am bob diwrnod fydd y swm wythnosol wedi'i rannu gyda 7.

Incwm Pensiwn

Os oes gennych incwm pensiwn cyn treth sy'n fwy na £85.00 yr wythnos, bydd eich Budd-dal Analluogrwydd ac unrhyw Fudd-dal Analluogrwydd rydych yn gwneud cais amdano ar gyfer rhywun arall, yn gostwng. Byddwn yn edrych i weld a oes gennych incwm pensiwn.

Ystyr *incwm pensiwn* yw'r arian sydd gennych yn dod i mewn o

- pensiwn galwedigaethol
- pensiwn personol
- pensiwn gwasanaeth cyhoeddus
- pensiwn cyfranddeiliad
- pensiwn o gynllun pensiwn hunangyflogedig
- taliadau yswiriant iechyd parhaol a drefnwyd gan gyflogwr lle bo'r contract cyflogaeth wedi dod i ben
- taliadau cronfa diogelu pensiwn oherwydd bod cyflogwr yn mynd ŷyn fethdalwr.

Sut y caiff eich arian ei gyfrifo parhad

Ond pan fyddwn yn edrych ar eich incwm o bensiwn **ni fyddwn** yn cynnwys

- tâl salwch gan gyflogwr
- taliadau yswiriant iechyd parhaol a drefnir gan gyflogwr pan fydd gennych gontract cyflogaeth o hyd
- taliadau diogelu morgais
- incwm o fuddsoddiad nad yw'n gysylltiedig â diwedd eich cyflogaeth.

Nid yw'r rheolau incwm pensiwn yn gymwys

- ar gyfer unrhyw gwsmer sy'n cael yr elfen gofal Lwfans Byw i'r Anabl ar y gyfradd uchaf, **neu**
- os dechreuodd eich hawl i gael Budd-dal Analluogrwydd cyn 6 Ebrill 2001, **neu**
- os yw eich cais presennol yn cysylltu â chais a wnaed cyn 6 Ebrill 2001.

Bydd eich pensiwn yn cael ei reoli gan *ddarparwr pensiwn*. Fel arfer, mae hwn yn sefydliad megis cyn-gyflogwr neu gwmni yswiriant.

Os telir rhan o'ch pensiwn i'ch cyn-briod neu gyn-bartner sifil o dan orchymyn clustnodi, dim ond y rhan sy'n daladwy i chi a ystyrir fel incwm pensiwn. Gorchymyn clustnodi yw pan fydd y Llys wedi penderfynu, o dan Ddeddf Achosion Priodasol 1973, bod yn rhaid i'ch darparwr pensiwn dalu rhan o'ch pensiwn i gyn-briod neu gyn-bartner sifil.

Os cafodd rhan o'ch pensiwn ei throsglwyddo i'ch cyn-briod neu gyn-bartner sifil o dan orchymyn rhannu pensiwn, nid ystyrir y swm a drosglwyddwyd fel incwm pensiwn. Gorchymyn rhannu pensiwn yw pan gaiff rhan o'ch pensiwn galwedigaethol ei throsglwyddo i gyn-briod neu gyn-bartner sifil. Un taliad yw hwn fel arfer ac fe'i trosglwyddir iddynt pan fyddant yn ysgaru neu'n diddymu eu partneriaeth sifil.

Ble i gael help a chingor

I gael gwybodaeth am eich cais

Cysylltwch â'r Ganolfan Byd Gwaith. Gallwch ddod o hyd i'r rhif ffôn a'r cyfeiriad yn yr hysbyseb yn adran rhifau busnes y llyfr ffôn. Edrychwch o dan **Jobcentre Plus**.

I gael gwybodaeth gyffredinol am y budd-dal hwn

Ffoniwch y Llinell Ymholiadau Budd-daliadau i bobl ag anableddau. Mae'r alwad yn rhad ac am ddim. **0800 88 22 00** yw'r rhif. Bydd y sawl sy'n siarad â chi yn gallu cynnig cyngor cyffredinol i chi ar y budd-dal ac yn gallu dweud wrthyich am y gwasanaeth llenwi ffurflenni. Gallant hefyd ddweud wrthyich am sefydliadau eraill a allai eich helpu.

Os ydych yn cael problemau clyw neu siarad ac yn defnyddio ffôn testun, ffoniwch **0800 24 33 55**. Mae'r alwad am ddim. Os nad oes gennych eich system ffôn testun eich hunan, efallai y gallwch ddod o hyd i un yn eich llyfrgell neu Ganolfan Cyngor ar Bopeth leol.

Os ydych yn byw yng Nghymru neu Loegr gallwch gael cyngor di-dâl, annibynnol a chyfrinachol am Fudd-dal Analluogrwydd a budd-daliadau eraill. Ffoniwch y Cyngor Cyfreithiol Cymunedol ar **0845 345 4 345**. Gallwch ymweld â'u gwefan yn www.communitylegaladvice.org.uk/cy/

I gael gwybodaeth am fudd-daliadau a gwasanaethau ymwelwch â'n gwefan yn www.canolfanbydgwaith.gov.uk

Eich cais am Fudd-dal Analluogrwydd o dan y rheolau Analluogrwydd mewn leuenctid

canolfanbydgwaith

Rhan o'r Adran Gwaith
a Phensiynau

Pwysig

Ydych chi'n hawlio budd-dal ar neu ar ôl 27 Hydref 2008?

Na Parhewch i lenwi'r ffurflen hon.

Ydw Ffoniwch **0800 012 18 88**.
Efallai y bydd yn rhaid i chi wneud cais am fudd-dal newydd a elwir Lwfans Cyflogaeth a Chymorth yn hytrach na Budd-dal Analluogrwydd. Bydd y person y byddwch yn siarad â hwy yn dweud wrthyh pa fudd-dal cywir i'w hawlio.

Y ffurflen hon

Defnyddiwch y ffurflen hon i wneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd os ydych yn 16 oed neu'n hŷn ond o dan 20 oed ac na allwch weithio oherwydd salwch neu anabledd.

Weithiau gallech wneud cais os ydych yn 20 oed neu'n hŷn ond o dan 25 oed.

I gael rhagor o wybodaeth am bwy a all wneud cais, darllenwch **IB(Y)1W Notes** sy'n dod gyda'r pecyn hwn. Dylech ddarllen y nodiadau hyn cyn i chi gwblhau'r ffurflen hon.

Sut i lenwi'r ffurflen hon

Mae 3 adran i'r ffurflen hon.

- **Dylai pawb gwblhau adrannau 1 a 3.**
- Dylech gwblhau **Adran 2** dim ond os ydych yn gwneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd ychwanegol ar gyfer oedolyn arall.

Gellir talu'r budd-dal y gallech ei gael o ganlyniad i'r cais hwn yn gynt

- os atebwch bob cwestiwn ar y ffurflen hon sy'n berthnasol i chi neu'r person rydych yn gwneud cais am ychwanegiad o fudd-dal ar eu rhan, **ac**
- os darparwch bob dogfen y gofynnwn amdani, **ac**
- os byddwch yn mynychu cyfweiliadau sy'n canolbwyntio ar waith pan fydd angen.

Os na allwch wneud hyn, cysylltwch â ni ar unwaith.

Os nas ydych yn cysylltu â ni, gallech golli budd-dal.

Os oes angen help arnoch i gwblhau'r ffurflen hon

Os oes angen help arnoch i gwblhau'r ffurflen hon, gallwch ofyn i rywun arall ei chwblhau ar eich rhan, neu gallwch gysylltu â'ch swyddfa leol.

Llenwi'r ffurflen hon ar ran rhywun arall

Os ydych yn cwblhau'r ffurflen hon ar ran rhywun arall, gweler **Adran 3, Rhan 20**. Cofiwch gwblhau gweddill y ffurflen gyda'u manylion hwy, nid eich manylion chi.

Adran 1 Gwneud cais i chi eich hun

Rhan 1 Amdanoch chi

Cyfenw neu enw teulu

Mr/Mrs/Miss/Ms

Enwau eraill rydych yn eu defnyddio nawr – yn llawn

Pob cyfenw blaenorol neu enwau teulu rydych wedi'u defnyddio.

Cyfeiriad

Cod post

Rhif ffôn yn ystod y dydd os oes gennych un

Cod

Rhif

Beth yw'r rhif hwn? Ticiwch.

Cartref

Gwaith

Symudol

Ffacs

Rhif ffôn testun yn ystod y dydd ar gyfer pobl â phroblemau clywed neu siarad

Cod

Rhif

Dyddiad geni

Llythrennau Rhifau

Llythyren

Rhif Yswiriant Gwladol (YG)

Os nad ydych yn gwybod eich rhif YG, a ydych erioed wedi cael un neu wedi defnyddio un?

Na

Do

Statws priodasol neu sifil

priod neu bartner sifil

gweddw neu bartner sifil sydd wedi goroesi

wedi gwahanu

sengl

wedi ysgaru neu bartneriaeth sifil wedi'i diddymu

Beth yw eich cenedligrwydd?

Mae'n bosibl y byddwn yn cysylltu â chi am ragor o wybodaeth.

- Dywedwch wrthym am unrhyw fanylion personol eraill y credwch y dylem wybod amdanynt yn Rhan 19 Gwybodaeth arall. Er enghraifft, enwau eraill neu gyfeiriadau blaenorol eraill.

Rhan 1 Amdanoch chi parhad

Ydych chi'n disgwyl babi?

Na

Ydw

Ar ba ddyddiad y disgwylir i'ch babi gael ei eni?

Ydych chi wedi cael babi yn y 39 wythnos cyn y dyddiad rydych yn gwneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd ohono?

Na

Ydw

Ar ba ddyddiad y ganed eich babi?

Rhan 2 Y dyddiad rydych am i'ch cais ddechrau

Pa ddyddiad oeddech chi'n methu gweithio gyntaf oherwydd eich salwch neu'ch anabledd?

Bydd hyn yn ein helpu i gyfrifo eich *cyfnod cymhwyso*.

Cyn i chi gwblhau'r dyddiad hwn, darllenwch **Pryd i wneud cais** ar dudalen 4 o IB(Y)1W Notes.

O ba ddyddiad rydych am i'ch cais am Fudd-dal Analluogrwydd ddechrau?

Cofiwch, mae'n rhaid eich bod wedi bod yn sâl neu'n anabl am o leiaf 196 o ddiwrnodau cyn y dyddiad hwn.

Rhaid i chi anfon tystysgrif feddygol atom sy'n cwmpasu'r 196 o ddiwrnodau hyn gyda'r ffurflen gais hon.

Rhan 4 Ynglŷn â'ch addysg a'ch hyfforddiant

A ydych yn mynd i ysgol neu goleg?

Ticiwch **Ydw** hyd yn oed os ydych yn mynd i ysgol arbennig neu brifysgol.

Beth yw enw a chyfeiriad yr ysgol, coleg neu brifysgol rydych yn mynd iddo.

Faint o oriau'r wythnos rydych yn eu treulio yn dysgu yno?

Na

Ydw Dywedwch wrthym am hyn isod.

Cod post

--

Wrth gyfrif yr oriau rydych yn eu treulio'n dysgu bob wythnos, peidiwch â chyfrif amser cinio, amser egwyl, amser teithio na'r amser rydych yn ei dreulio yn gwneud gwaith cartref. Os ydych yn treulio 21 awr neu fwy yn dysgu bob wythnos, efallai na allwch gael Budd-dal Analluogrwydd.

Nid ydym yn cynnwys rhai mathau o addysg. Felly mae'n bosibl y byddwn yn ysgrifennu i'ch ysgol, coleg neu brifysgol er mwyn cael rhagor o wybodaeth am eich cwrs. Gallwch gael rhagor o wybodaeth yn **IB(Y)1W Notes** a anfonwyd gyda'r ffurflen hon.

Oes rhywun yn cael Budd-dal Plant ar eich cyfer, neu a yw newydd ddod i ben?

Ticiwch **Oes** hyd yn oed os ydynt yn aros i gael clywed amdano, neu os ydynt wedi gwneud cais i'r budd-dal barhau neu i aildechrau'r budd-dal.

Eu cyfenw

Enwau eraill – yn llawn

Cyfeiriad

Na

Oes Dywedwch wrthym am y **person hwnnw** isod

Mr/Mrs/Miss/Ms

--

Cod post

Nodwch eu rhif cyfeirnod Budd-dal Plant

Rhifau

--	--	--	--	--	--	--	--

Llythrennau

--	--

Os ydych dros 20 oed ond o dan 25 oed

I gael rhagor o wybodaeth am fathau o addysg, darllenwch y **IB(Y)1W Notes** rydym wedi eu hanfon atoch gyda'r ffurflen hon.

A oeddech mewn addysg uwch neu addysg uwchradd a ddechreuodd o leiaf 3 mis cyn eich pen-blwydd yn 20 oed?

Na

Oeddwn

Dywedwch wrthym am hyn isod.

Enw a chyfeiriad eich ysgol, coleg neu brifysgol.

Cod post

Pa gwrs a oeddech yn ei astudio?

Pa ddyddiad y gwnaethoch ddechrau eich cwrs?

Os ydych wedi gadael eich cwrs, nodwch y dyddiad y gwnaethoch roi'r gorau iddo

A wnaethoch unrhyw hyfforddiant galwedigaethol neu hyfforddiant yn seiliedig ar waith a ddechreuodd o leiaf 3 mis cyn eich pen-blwydd yn 20 oed?

Na

Do

Anfonwch unrhyw ddogfennau sydd gennych yn dangos y math o hyfforddiant a lle y cawsoch eich hyfforddiant.

Pa ddyddiad y gwnaethoch ddechrau eich cwrs hyfforddi?

Os ydych wedi gadael eich hyfforddiant, nodwch y dyddiad y gwnaethoch roi'r gorau iddo

Rhan 5 Ynglŷn â'ch gwaith

A oeddech yn gweithio i gyflogwr cyn i chi fetu gweithio oherwydd eich salwch neu anabledd?

Na

Do Dywedwch wrthym am hyn isod.

Enw a chyfeiriad eich cyflogwr diwethaf

Cod post

Beth oedd eich gwaith neu'ch galwedigaeth arferol?

Faint o oriau'r wythnos oeddech yn eu gweithio?

Gawsoch chi Gredyd Treth i Bobl Anabl yn ystod y 2 flynedd cyn 6 Ebrill 2003?

Na

Do Ar gyfer pa gyfnod y dyfarnwyd hwn?

o / / i / /

A ydych yn gwneud cais am Lwfans Ceisio Gwaith mewn swyddfa Canolfan Byd Gwaith neu Ganolfan Gwaith?

Na

Ydw Llenwch eich ffurflen **ES40W** a'i dychwelyd i swyddfa'r Ganolfan Byd Gwaith neu'r Ganolfan Gwaith ar unwaith.

Ynglŷn â hunangyflogaeth

Oeddech chi'n hunangyflogedig cyn i chi fetu gweithio oherwydd eich salwch neu anabledd?

Na Ewch i **Rhan 6**.

Oeddwn Dywedwch wrthym am hyn isod.

Beth oedd eich galwedigaeth arferol?

Nodwch fanylion byr am y gwaith roeddech yn ei wneud fel arfer.

Pryd oeddech chi'n hunangyflogedig?

o / / i / /

Faint o oriau'r wythnos oeddech yn eu gweithio fel arfer?

Rhan 6 Ynglŷn â'r amser rydych wedi'i dreulio y tu allan i Brydain Fawr

Mae angen i ni gael gwybod am yr amser rydych wedi'i dreulio dramor. Mae hyn yn golygu unrhyw wlad y tu allan i Brydain Fawr. Rydym yn defnyddio *Prydain Fawr* i olygu Cymru, yr Alban a Lloegr.

Ydych chi'n byw ym Mhrydain Fawr fel arfer?

Na

Ydw

Ydych chi'n byw yng Ngogledd Iwerddon neu ar Ynys Manaw fel arfer?

Na

Ydw

Ydych chi wedi byw y tu allan i Brydain Fawr ar unrhyw adeg yn ystod y 5 mlynedd cyn y dyddiad rydych am i'ch cais ddechrau? Ticiwch **Na**, os mai dim ond ar wyliau yr aethoch dramor.

Na

Ydw I ba wledydd yr aethoch iddynt, a phryd?

Gwlad

O

 |

Gwlad

O

 |

Ydych chi wedi bod dramor ar unrhyw adeg arall?

Ticiwch **Na**, os mai dim ond ar wyliau yr aethoch dramor.

Na

Ewch i'r dudalen nesaf.

Ydw

I ba wledydd yr aethoch iddynt, a phryd?

Gwlad

O

 |

Gwlad

O

 |

Ticiwch y disgrifiad sy'n berthnasol i'ch amser dramor.

Y *DU* yw Cymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon, gan gynnwys y dyfroedd tiriogaethol o amgylch y *DU*. Ond nid yw'r *DU* yn cynnwys Ynys Manaw nac Ynysoedd y Sanel.

Roeddwn yn gweithio i gyflogwr tramor

Roeddwn yn gweithio i gyflogwr o'r *DU*

Roeddwn yn hunangyflogedig

Roeddwn yn cael arian o gynllun nawdd cymdeithasol y wlad roeddwn yn aros ynddi

Arall - rhowch y manylion isod

Rhan 6 Ynglŷn â'r amser rydych wedi'i dreulio y tu allan i Brydain Fawr parhad

Fuoch chi dramor am 26 wythnos neu fwy yn ystod y flwyddyn ddiwethaf?

Na

Do Dywedwch wrthym am hyn isod.

Enw'r wlad

Dyddiad y gwnaethoch adael Prydain Fawr

Dyddiad y gwnaethoch ddychwelyd i Brydain Fawr

Oeddech chi dramor oherwydd eich bod yn Lluoedd Arfog EM?

Na

Oeddwn

Oeddech chi dramor oherwydd bod aelod o'ch teulu yn Lluoedd Arfog EM?

Na

Oeddwn

Beth yw eu perthynas â chi? Byddwn yn ysgrifennu atoch ynglŷn â hyn.

Ydych chi, eich priod neu'ch partner sifil, wedi'ch esgusodi rhag talu treth incwm y DU?

Na

Ydw

Oeddech chi dramor am fwy na blwyddyn i gyd yn ystod y pum mlynedd cyn i chi roi'r gorau i dalu treth incwm y DU?

Na

Oeddwn

Rhan 7 Incwm pensiwn

Mae angen i ni wybod am unrhyw incwm pensiwn a gewch gan y gallai effeithio ar swm y budd-dal y gallech ei gael. Darparwch dystiolaeth o'ch incwm pensiwn.

I gael gwybodaeth am ddarparwyr pensiwn, incwm pensiwn a sut y gallai effeithio arnoch chi, darllenwch dudalen 7 o IB(Y)1W Notes.

Ydych chi'n aros i glywed am incwm pensiwn? Na

Os Ydw, gadewch i ni wybod cyn gynted ag y bydd eich incwm pensiwn wedi'i ddyfarnu. Ydw

Ydych chi'n cael incwm pensiwn? Na

Os ydych wedi ateb Na i'r ddau Ydw Rhowch y manylion isod. Yswiriant iechyd parhaol ar dudalen 12.

Anfonwch brawf atom o'ch incwm pensiwn. Er enghraifft

- llythyr o hawl gan eich cyflogwr neu'r cwmni yswiriant sy'n talu'r pensiwn
- hysbyseb cyngor taliad gan ddarparwr eich pensiwn
- slip cyflog cyfredol sy'n dangos eich incwm pensiwn.

Anfonwch y dogfennau gwreiddiol atom. Peidiwch ag anfon llungopiau atom.

Os na fyddwch yn anfon prawf o'ch incwm pensiwn atom, efallai byddwch yn colli budd-dal.

Eich incwm pensiwn personol cyntaf (neu'r unig un)

Rhowch enw a chyfeiriad eich darparwr pensiwn

Cod Post	

Rhowch rif ffôn eich darparwr pensiwn

Cod	Rhif
-----	------

Beth yw rhif cyfeirnod eich pensiwn?

--

Faint o bensiwn sy'n ddyledus i chi cyn unrhyw ddiidyniadau?

£

Faint o bensiwn a delir i chi ar ôl unrhyw ddiidyniadau?

£

Pa mor aml y caiff eich pensiwn ei dalu?

--

Er enghraifft bob wythnos, bob pedair wythnos, bob mis, bob chwarter.

Pryd bydd swm eich pensiwn yn newid?

--

Er enghraifft 1 Mai.

Pryd byddwch chi'n cael y taliad cyntaf sy'n cynnwys y newid?

--

Er enghraifft 15 Mai.

Eich ail incwm pensiwn personol

Rhowch enw a chyfeiriad eich darparwr pensiwn

Cod Post

Rhowch rif ffôn eich darparwr pensiwn

Cod	Rhif
-----	------

Beth yw rhif cyfeirnod eich pensiwn?

--

Faint o bensiwn sy'n ddyledus i chi **cyn** unrhyw ddidyniadau?

£

Faint o bensiwn a delir i chi **ar ôl** unrhyw ddidyniadau?

£

Pa mor aml y caiff eich pensiwn ei dalu?

Er enghraifft bob wythnos, bob pedair wythnos, bob mis, bob chwarter.

--

Pryd bydd swm eich pensiwn yn newid?

Er enghraifft 1 Mai.

--

Pryd byddwch chi'n cael y taliad cyntaf sy'n cynnwys y newid?

Er enghraifft 15 Mai.

--

Pensiwn a delir i chi fel buddiolwr

A delir unrhyw bensiwn fel buddiolwr i chi, oherwydd marwolaeth aelod o gynllun pensiwn?

Na

Ydw Rhowch fanylion isod.

Enw a chyfeiriad y darparwr pensiwn

Cod Post

Rhif ffôn y darparwr pensiwn

Cod	Rhif
-----	------

Faint yw'r pensiwn **ar ôl** unrhyw ddidyniadau?

£

Pa mor aml y caiff eich pensiwn ei dalu?

Er enghraifft yn wythnosol, bob pedair wythnos, bob mis, bob chwarter.

--

Yswiriant iechyd parhaol

Ydych chi'n aros i glywed am unrhyw daliad yswiriant iechyd parhaol?

Na

Ydw

Os Ydw rhowch wybod i ni cyn gynted ag y bydd eich taliad yswiriant iechyd parhaol wedi'i ddyfarnu.

Ydych chi'n cael taliad yswiriant iechyd parhaol?

Na Ewch i Rhan 8.

Ydw

Anfonwch brawf i ni o'ch yswiriant iechyd parhaol. Er enghraifft

- llythyr o hawl gan eich cyflogwr neu'r cwmni yswiriant sy'n talu'r yswiriant iechyd parhaol
- hysbyseb cyngor taliad gan ddarparwr eich yswiriant iechyd parhaol
- slip cyflog cyfredol sy'n dangos manylion eich incwm o yswiriant iechyd parhaol.

Anfonwch y dogfennau gwreiddiol atom. Peidiwch ag anfon llungopiau. Os na fyddwch yn anfon prawf o'ch yswiriant iechyd parhaol atom, efallai y byddwch yn colli budd-dal.

Enw a chyfeiriad y cyflogwr sy'n talu'r premiymau yswiriant iechyd parhaol

Cod Post

Eu rhif ffôn

Cod	Rhif
-----	------

Ydy'ch contract cyflogaeth gyda'r cyflogwr hwn wedi dod i ben?

Na

Ydy Pryd y daeth i ben? / /

Ydych chi wedi cyfrannu mwy na hanner y premiymau tuag at unrhyw daliad yswiriant iechyd parhaol?

Na

Do

Gallwch ddefnyddio'r gofod hwn i ddweud wrthym os oes gennych unrhyw incwm pensiwn arall, neu unrhyw beth arall y credwch y gallai fod angen i ni ei wybod ynglŷn â'ch incwm pensiwn. Er enghraifft, rhowch y rheswm a'r swm ar gyfer unrhyw ddidyniadau a gymerir o'ch incwm pensiwn.

--

Rhan 8 Gwybodaeth am dreth

Os ydych yn gymwys i gael Budd-dal Analluogrwydd, gallai effeithio ar swm y dreth incwm sy'n rhaid i chi ei dalu.

Ni fydd eich atebion i'r cwestiynau hyn yn effeithio ar p'un a gewch Fudd-dal Analluogrwydd ai peidio, ond byddant yn ein helpu i geisio sicrhau eich bod yn cael y cod treth cywir a'ch bod yn talu'r swm cywir o dreth.

Ardal dreth a rhif cyfeirnod treth

Mae hwn i'w weld uwchben eich rhif Yswiriant Gwladol (YG) ar ffurflenni treth Cyllid a Thollau EM. Neu gallwch ofyn i'ch cyflogwr neu'ch darparwr pensiwn. Hyd yn oed os nad ydych yn gwybod eich rhif cyfeirnod treth, anfonwch y ffurflen hon yn ôl atom ar unwaith.

A fydd eich cyflogwr yn parhau i'ch talu pan fyddwch i ffwrdd o'r gwaith oherwydd eich salwch neu'ch anabledd?

Na

Bydd

Os ydych yn hunangyflogedig a roddir y gorau i'ch busnes nawr oherwydd eich salwch neu'ch anabledd?

Na

Bydd

Lwfans treth incwm personol person dall

Ydych chi wedi'ch cofrestru'n ddall neu wedi'ch ardystio gyda nam difrifol ar y golwg gydag

- awdurdod lleol yng Nghymru neu Loegr, neu
- cyngor rhanbarthol neu gyngor ynysoedd yn yr Alban?

Na

Ewch i Eich P45.

Ydw

Ewch i'r cwestiwn nesaf.

Ydych chi am wneud cais am lwfans treth incwm personol Person Dall?

Na

Ydw

Eich P45

Oes gennych chi ffurflen P45?

Na

Oes

Anfonwch hi atom.

Ynglŷn â budd-daliadau eraill

Ydych chi'n cael unrhyw fudd-daliadau eraill?

Ticiwch **Ydw** hyd yn oed os ydych yn aros i glywed am fudd-dal.

Er enghraifft,

- Budd-daliadau profedigaeth
- Lwfans Cyflogaeth a Chymorth
- Lwfans Gwarcheidwad
- Cymhorthdal Incwm
- Lwfans Ceisio Gwaith
- Lwfans Mamolaeth
- Pensiwn y Wladwriaeth
- Lwfans Hyfforddiant
- Atodiad i'r Anghyflogadwy
- Pensiwn Rhyfel Gwraig Weddw
- Budd-dal Gwraig Weddw

Neu unrhyw fudd-dal arall nad yw'n cael ei ddangos uchod.

Na

Ydw Dywedwch wrthym am y budd-daliadau isod.

Enw'r budd-dal

Rhif cyfeirnod, os ydych yn ei wybod

Enw'r budd-dal

Rhif cyfeirnod, os ydych yn ei wybod

Ydych chi neu'ch partner yn cael Credyd Dychwelyd i'r Gwaith ar hyn o bryd?

Na

Ydym

Ydych chi neu'ch partner wedi cael Credyd Dychwelyd i'r Gwaith yn ystod y 3 mis diwethaf?

Na

Ydym Beth oedd dyddiad y taliad diwethaf?

Ydych chi neu'ch partner yn cael Credyd Mewn Gwaith?

Na

Ydym

Ydych chi'n gymwys i gael elfen anabledd o Gredyd Treth Gwaith?

Ticiwch **Ydw**, hyd yn oed os na chawsoch eich taliad.

Na

Ydw Ar gyfer pa gyfnod y dyfarnwyd hwn?

|

Ydych chi wedi bod yn cael Credyd Treth Gwaith neu Gredyd Treth Plant ar gyfradd uwch na'r elfen deulu, hyd at y diwrnod cyn y dyddiad rydych yn gwneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd?

Ticiwch **Ydw**, os nad ydych yn siwr o'r dyddiadau.

Na

Ydw

Ydych chi'n cael cyfradd uchaf elfen gofal Lwfans Byw i'r Anabl?

Na

Ydw

Rhan 9 Ynglŷn â budd-daliadau eraill parhad

Ydych chi wedi gwneud cais am Lwfans Byw i'r Anabl ond heb glywed eto a fyddwch yn ei gael?

Na

Ydw

Oes unrhyw un yn cael arian ychwanegol ar ben eu budd-dal nawdd cymdeithasol ar eich cyfer?

Na

Oes Dywedwch wrthym am y person sy'n cael, neu'n aros i glywed am gael, yr arian ychwanegol hwn.

Ticiwch **Oes**, os yw rhywun yn aros i glywed am gael arian ychwanegol ar eu budd-dal nawdd cymdeithasol ar eich cyfer.

Eu cyfenw

Mr/Mrs/Miss/Ms

Enwau eraill

Cyfeiriad

Cod Post

Llythrennau

Rhifau

Llythyren

Eu rhif Yswiriant Gwladol (YG)

Dywedwch wrthym pa fudd-daliadau y maent yn eu cael neu y maent yn aros i glywed amdanynt.

Eich hawl i fudd-dal yn y gorffennol

Ydych chi wedi cael Budd-dal Analluogrwydd o'r blaen?

Na

Do Dywedwch pryd y cawsoch Fudd-dal Analluogrwydd.

o / /

i / /

Ydych chi wedi cael Lwfans Anabledd Difrifol o'r blaen?

Na

Do Dywedwch pryd y cawsoch Lwfans Anabledd Difrifol.

o / /

i / /

Adran 2 Gwneud cais am fudd-dal ychwanegol ar gyfer oedolyn arall

Ydych chi am wneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd ychwanegol ar ran

- eich priod, neu
- eich partner sifil, neu
- rhywun sy'n gofalu am blant neu bobl ifanc gymwys ar eich rhan?

I gael rhagor o wybodaeth am hawlio budd-dal ychwanegol ar ran oedolyn arall gweler **IB(Y)1W Notes**.

Na Ewch i'r cwestiwn nesaf.

Ydw Cwblhewch Rhannau 10 i 16 o'r adran hon.

Ydych chi am hawlio Budd-dal Analluogrwydd ychwanegol ar ran rhywun

- nad yw'n byw gyda chi, a
- rhywun rydych yn ei gyflogi i ofalu am blant neu bobl ifanc gymwys ar eich rhan?

Ticiwch **Ydw** os ydych yn cyflogi sefydliad i ofalu am blant neu bobl ifanc gymwys ar eich rhan.

Na Ewch i Rhan 18.

Ydw Cwblhewch Rhannau 16 ac 17 o'r adran hon.

Yn **Adran 2** a **Adran 3** o'r ffurflen hon, mae

- *plentyn* yn golygu person o dan 16 oed rydych yn cael budd-dal plant ar ei gyfer, a
- *person ifanc sy'n gymwys* yn golygu person 16, 17, 18 neu 19 oed rydych yn cael Budd-dal Plant er ei gyfer.

Os ydych yn gwneud cais ar gyfer eich priod neu'ch partner sifil

Mae angen i ni weld

- eich tystysgrif priodas neu dystysgrif partneriaeth sifil, a
- tystysgrif geni eich priod neu'ch partner sifil.

Amgawch y tystysgrifau gyda'r ffurflen hon, os ydynt gennych. Byddwn yn eu dychwelyd atoch cyn gynted â phosib. Os nad yw'r tystysgrifau gennych, byddwn yn ysgrifennu atoch i ddweud wrthy'ch beth i'w wneud. Ond peidiwch ag oedi wrth wneud eich cais am fudd-dal.

Os dymunwch, gallwch ddod â'r tystysgrifau i'n swyddfa. Byddwn yn rhoi'r tystysgrifau yn ôl i chi ar unwaith ar ôl i ni eu gweld.

Cofiwch

- mae angen i ni weld y tystysgrifau eu hunain, nid llungopiau
- os na fyddwch yn darparu'r holl ddogfennau rydym yn gofyn amdanynt, mae'n bosib y caiff y budd-dal y gallwch ei gael oherwydd y cais hwn ei ohirio.

Ydych chi'n anfon eich tystysgrif priodas neu dystysgrif partneriaeth sifil gyda'r ffurflen hon?

Na

Ydw

Ydych chi'n anfon tystysgrif geni eich priod neu'ch partner sifil gyda'r ffurflen hon?

Na

Ydw

Os ydych wedi ticio Na i un o'r cwestiynau hyn, dywedwch pam na allwch adael i ni weld y dystysgrif neu'r tystysgrifau.

At ddefnydd swyddfa

Dyddiad y briodas neu ffurfio partneriaeth sifil		Dyddiad geni'r priod neu bartner sifil	
Cyfenw cyn priodi		Tystiolaeth a welwyd	
Tystiolaeth a welwyd		Dilyswyd gan	
Dilyswyd gan		Gwiriwyd gan	
Gwiriwyd gan		Tystysgrif(au) wedi'u dychwelyd gan	
Tystysgrif(au) wedi'u dychwelyd gan		ar (dyddiad)	
ar (dyddiad)			

Rhan 11 Os yw'r oedolyn arall yn gweithio i gyflogwr

Ydy'r oedolyn arall yn gweithio i gyflogwr?

Na Ewch i Rhan 12.

Ydy Dywedwch wrthym am bob cyflogwr.

Enw a chyfeiriad y cyflogwr

Cod Post

Rhif ffôn

Cod	Rhif
-----	------

Rhif ffacs

Cod	Rhif
-----	------

Rhif cyflogres, staff neu gyfeirnod arall

--

Eu henillion wythnosol ar ôl didynnu treth incwm a chyfraniadau Yswiriant Gwladol (YG).

£	yr wythnos
---	------------

Darparwch eu slipiau cyflog sy'n cwmpasu'r 5 wythnos flaenorol. Cofiwch ddarparu'r holl ddogfennau rydym yn gofyn amdanynt. Os na wnewch hyn, mae'n bosib y caiff y budd-dal y gallwch ei gael oherwydd y cais hwn ei ohirio.

Cofiwch gynnwys

- enillion neu ffioedd fel cyfarwyddwr
- tâl mamolaeth
- tâl gwyliau
- taliadau bonws
- cildwrn rheolaidd
- Tâl Mabwysiadu Statudol (SAP)
- Tâl Mamolaeth Statudol (SMP)
- Tâl Tadolaeth Statudol (SPP)
- Tâl Salwch Statudol (SSP)

Ydy'r enillion yn cynnwys taliad Credyd Treth Gwaith?

Na

Ydy Rhowch y swm wythnosol.

£	yr wythnos
---	------------

Dywedwch wrthym am unrhyw eitemau neu wasanaethau y mae'r cyflogwr yn eu darparu. Er enghraifft, dillad arbennig.

--

Rhowch fanylion am swm wythnosol unrhyw dreuliau sy'n gysylltiedig â'u gwaith.

Peidiwch â chynnwys costau teithio i'r man gwaith ac yn ôl.

--

Rhan 11 Os yw'r oedolyn arall yn gweithio i gyflogwr parhad

Ydy'r oedolyn arall i ffwrdd o'r gwaith oherwydd salwch neu anabledd, absenoldeb mamolaeth neu anghydfod masnachol?

Na Ewch i Rhan 12.

Ydy Ar ba dyddiad gweithiodd y person ddiwethaf?

Ydy nhw'n cael unrhyw daliadau gan eu cyflogwr tra'u bod i ffwrdd o'r gwaith?

Na

Ydynt Faint mae'n ei gael bob wythnos?

Cofiwch gynnwys

- tâl mamolaeth
- Tâl Mabwysiadu Statudol (SAP)
- Tâl Mamolaeth Statudol (SMP)
- Tâl Tadolaeth Statudol (SPP)
- Tâl Salwch Statudol (SSP)

Rhan 12 Os yw'r oedolyn arall yn hunangyflogedig

Ydy'r oedolyn arall yn hunangyflogedig?

Ticiwch **Ydy**, os oes ganddynt eu busnes eu hunain neu os oes ganddynt gyfran mewn busnes. Mae hyn yn cynnwys eich busnes chi, os oes gennych un.

Na

Ydy Dywedwch wrthym am hyn.

Beth yw enw a chyfeiriad y busnes?

Cod Post

Faint o elw mae'r busnes wedi'i wneud am y flwyddyn busnes lawn ddiwethaf?

Ystyr *e/w*, yw unrhyw elw, enillion neu daliadau eraill y cytunwyd arnynt at ddibenion treth incwm.

£ yr wythnos

Os ydych yn hunangyflogedig, ydy'r oedolyn arall yn helpu gyda'ch busnes?

Na Ewch i Rhan 13.

Ydy Dywedwch wrthym am hyn.

Ydych chi'n talu cyflog i'r oedolyn arall?

Na

Ydw Beth yw eu henillion wythnosol ar ôl didynnu treth incwm a chyfraniadau Yswiriant Gwladol (YG)?

£ yr wythnos

Oes tâl am eu gwasanaethau yn cael ei roi yn erbyn yr elw o'ch busnes at ddibenion treth incwm?

Na

Oes Beth yw'r tâl wythnosol?

£ yr wythnos

Rhan 14 Ynglŷn â phensiynau galwedigaethol a phensiynau personol

Ydy'r oedolyn arall yn cael pensiwn galwedigaethol neu pensiwn personol?

Na Ewch i Rhan 15.

Ydy Dywedwch wrthym am bob pensiwn.

Pwysig - darparwch dystiolaeth o'ch incwm pensiwn. Er enghraifft

- llythyr cymhwyso gan eich cyflogwr neu'r cwmni yswiriant sy'n talu'r pensiwn
- hysbysiad cyngor talu gan eich darparwr pensiwn
- slip cyflog cyfredol sy'n dangos manylion eich incwm pensiwn.

Bydd angen i ni weld dogfennau gwreiddiol, nid llungopiau.

Gall methu â darparu prawf o'ch incwm o pensiwn effeithio ar eich cais.

Pensiwn 1

Math o pensiwn

Pensiwn gan gyflogwr

Pensiwn o gynllun pensiwn hunangyflogedig

Pensiwn personol

Enw a chyfeiriad talwr y pensiwn

Cod Post

Rhif ffôn talwr y pensiwn

Cod	Rhif
-----	------

Beth yw rhif cyfeirnod y pensiwn?

Faint o pensiwn maent yn ei gael ar ôl didynnu treth incwm?

 £ yr wythnos

Pa mor aml y caiff y pensiwn ei dalu?

Ar ba ddiwrnod neu ddyddiad mae'r pensiwn i fod i gael ei dalu?

Er enghraifft, gallai hyn fod bob dydd Gwener neu'r diwrnod gwaith olaf ym mhob mis.

Rhan 14 **Ynglŷn â phensiynau galwedigaethol a phensiynau personol** parhad

Pensiwn 2

Math o bensiwn

Pensiwn gan gyflogwr

Pensiwn o gynllun pensiwn hunangyflogedig

Pensiwn personol

Enw a chyfeiriad talwr y pensiwn

Cod Post

Rhif ffôn talwr y pensiwn

Cod	Rhif
-----	------

Beth yw rhif cyfeirnod y pensiwn?

Faint o bensiwn maent yn ei gael **ar ôl** didynnu treth incwm?

£	yr wythnos
---	------------

Pa mor aml y caiff y pensiwn ei dalu?

Ar ba ddiwrnod neu ddyddiad mae'r pensiwn i fod i gael ei dalu?

Er enghraifft, gallai hyn fod bob dydd Gwener neu'r diwrnod gwaith olaf ym mhob mis.

Os oes angen i chi ddweud wrthym am fwy na 2 bensiwn, defnyddiwch y gofod yn **Rhan 19**.

Rhan 15 Ynglŷn â budd-daliadau a phensiynau'r wladwriaeth

Gall unrhyw arian a delir gan yr Adran Gwaith a Phensiynau neu unrhyw adran arall o'r llywodraeth i'r oedolyn arall effeithio ar swm y Budd-dal Analluogrwydd ychwanegol y gallwch ei gael.

Gall arian a gaiff ei dalu i'r oedolyn arall ar eich rhan

- chi, neu
 - unrhyw un rydych yn gwneud cais ar ei ran
- hefyd effeithio ar swm y Budd-dal Analluogrwydd ychwanegol y gallwch ei gael.

Dywedwch wrthym am yr arian hwn isod. Cofiwch gynnwys budd-daliadau, pensiynau'r wladwriaeth neu lwfansau gan yr Adran Gwaith a Phensiynau neu unrhyw adran arall o'r llywodraeth. Ond peidiwch â sôn wrthym am unrhyw Fudd-dal Plant rydych eisoes wedi sôn amdano ar y ffurflen hon.

Budd-dal 1

Enw'r budd-dal

I bwy mae'r budd-dal yn cael ei dalu?

Rhif cyfeirnod y budd-dal

Mae hwn ar lythyrau ynglŷn â'r budd-dal.

Faint sy'n cael ei dalu bob wythnos?

Pa swyddfa sy'n delio â'r budd-dal?

Budd-dal 2

Enw'r budd-dal

I bwy mae'r budd-dal yn cael ei dalu?

Rhif cyfeirnod y budd-dal

Mae hwn ar lythyrau ynglŷn â'r budd-dal.

Faint sy'n cael ei dalu bob wythnos?

Pa swyddfa sy'n delio â'r budd-dal?

Os bydd angen i chi ddweud wrthym am fwy na 2 fudd-dal, defnyddiwch y gofod yn **Rhan 19**.

Rhan 16 Ynglŷn â phlant neu bobl ifanc sy'n gymwys

Ni allwch hawlio budd-dal ychwanegol ar gyfer plant neu bobl ifanc gymwys ond gallwch hawlio Credyd Treth Plant yn lle. I gael rhagor o wybodaeth am Gredyd Treth Plant gweler **IB(Y)1W Notes**.

Cyn y gallwn dalu arian ychwanegol am oedolyn arall, mae angen i chi ddweud wrthym am blant neu bobl ifanc gymwys a Budd-dal Plant.

Ydych chi neu unrhyw un sy'n byw gyda chi yn cael Budd-dal Plant?

Na

Ydym Dywedwch wrthym am hyn.

Swm bob wythnos

Rhif cyfeirnod

£

£

Dewch o hyd i'r rhif cyfeirnod ar lythyrau a anfonwyd atoch ynglŷn â Budd-dal Plant.

Dywedwch wrthym pwy sy'n cael Budd-dal Plant.

Chi

Eich priod neu'ch partner sifil sy'n byw gyda chi

Eich priod neu'ch partner sifil nad yw'n byw gyda chi

Eich cyn-briod neu'ch cyn-bartner sifil

Rhywun sy'n gofalu am blant neu bobl ifanc sy'n gymwys ar eich rhan

Ddim yn gwybod

Rhan 16 Ynglŷn â phlant neu bobl ifanc sy'n gymwys parhad

Dywedwch wrthym am bob plentyn neu berson ifanc sy'n gymwys rydych yn cael Budd-dal Plant ar eu cyfer. Os bydd angen i chi ddweud wrthym am fwy na 6 phlentyn neu bobl ifanc sy'n gymwys defnyddiwch y gofod yn **Rhan 19**.

Cyfenw	Enwau eraill	Dyddiad geni	Gwryw neu benyw		Eu perthynas i chi
			G	B	Er enghraifft, mab, nith, wŷr, llysfarch neu dim
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	☐	☐	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	☐	☐	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	☐	☐	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	☐	☐	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	☐	☐	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	☐	☐	<input type="text"/>

Oes gan unrhyw un o'r plant neu'r bobl ifanc gymwys hyn riant sy'n byw gyda chi ac nad eich priod neu'ch partner sifil ydyw?

Na

Oes

Nodwch enwau'r plant neu'r bobl ifanc cymwys hyn.

Dywedwch wrthym am unrhyw newidiadau tebygol yn ystod y deufis nesaf a allai wneud gwahaniaeth i swm y Budd-dal Plant sy'n cael ei dalu.

Er enghraifft, os bydd plentyn neu berson ifanc sy'n gymwys yn gadael yr ysgol.

Mae'r newidiadau y mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni amdanynt wedi'u rhestru yn y nodiadau a anfonwyd atoch ynglŷn â Budd-dal Plant.

Ydych chi neu'ch priod neu'ch partner sifil, yn cael budd-dal teulu ar gyfer plentyn neu bobl ifanc sy'n gymwys o wlad arall?

Na

Ydym

Rhan 16 Ynglŷn â rhywun nad yw'n byw gyda chi ond rydych yn ei gyflogi i ofalu am blant neu bobl ifanc gymwys ar eich rhan

Ydych chi am wneud cais am Fudd-dal Analluogrwydd ychwanegol ar ran rhywun

- nad yw'n byw gyda chi, a
- rhywun rydych yn ei gyflogi i ofalu am blant neu bobl ifanc gymwys ar eich rhan?

Ticiwch Ydw os ydych yn cyflogi sefydliad i ofalu am blant neu bobl ifanc gymwys ar eich rhan.

Na Ewch i Adran 3.

Ydw Dywedwch wrthym am hyn.

Beth yw eu henw a'u cyfeiriad?

Cod Post

O ba ddyddiad rydych am wneud cais am arian ychwanegol?

/ /

Faint rydych chi'n ei dalu bob wythnos i'r person neu'r sefydliad sy'n gofalu am blant neu bobl ifanc sy'n gymwys ar eich rhan?

£	yr wythnos
---	------------

Rhowch fanylion unrhyw dreuliau sydd gennych mewn cysylltiad â gofalu am eich plant neu bobl ifanc sy'n gymwys.

--

Rhan 18 Sut rydym yn eich talu

Cewch ddewis pa mor aml rydych am i ni dalu eich budd-dal.

Pa mor aml rydych am i ni dalu eich budd-dal?	Bob 13 wythnos	☐
	Bob 4 wythnos	☐
	Bob 2 wythnos	☐

Fel arfer byddwn yn talu eich arian i mewn i gyfrif.

Bydd nifer o fanciau a chymdeithasau adeiladu yn eich caniatáu i gasglu eich arian mewn swyddfeydd post.

Byddwn yn dweud wrthyhych pan fyddwn yn gwneud y taliad cyntaf a faint ydyw. Byddwn yn dweud wrthyhych os bydd newid yn y swm y byddwn yn ei dalu i mewn i'r cyfrif.

Cael gwybod faint rydym wedi'i dalu i mewn i'r cyfrif

Gallwch wirio eich taliadau ar gyfriflenni cyfrif. Efallai bydd y cyfriflenni yn dangos eich rhif Yswiriant Gwladol (YG) wrth ymyl unrhyw daliadau rydym wedi eu gwneud. Os credwch fod taliad yn anghywir, cysylltwch â'r swyddfa sy'n eich talu ar unwaith.

Os byddwn yn talu gormod o arian i chi

Mae gennym yr hawl i adennill unrhyw arian a dalwyd nad oes gennych hawl i'w gael. Gallai hyn fod oherwydd y ffordd y mae'r system ar gyfer i taliadau i mewn i gyfrif yn gweithredu.

Er enghraifft, efallai y byddwch yn rhoi gwybodaeth i ni, sy'n golygu bod hawl gennych i gael llai o arian. Weithiau ni allwn newid y swm rydym wedi'i dalu i chi eisoes. Golyga hyn y byddwn wedi talu arian i chi nad oes gennych hawl i'w gael.

Byddwn yn cysylltu â chi cyn y byddwn yn adennill unrhyw arian.

Beth i'w wneud nawr

- Dywedwch wrthym am y cyfrif yr ydych yn dymuno ei ddefnyddio ar y dudalen nesaf. Drwy roi manylion eich cyfrif i ni rydych
 - yn cytuno y byddwn yn talu i mewn i'ch cyfrif, ac
 - yn deall yr hyn rydym wedi ei ddweud wrthyhych uchod yn yr adran**Os byddwn yn talu gormod o arian i chi**
- Os ydych yn bwriadu agor cyfrif, rhowch fanylion eich cyfrif i ni cyn gynted â'u bod gennych.
- Os nad oes gennych gyfrif, cysylltwch â ni a byddwn yn rhoi mwy o wybodaeth i chi.

Cwblhewch gweddill y ffurflen hon. Nid oes rhaid i chi aros nes eich bod wedi agor cyfrif neu gysylltu â ni.

Ynglŷn â'r cyfrif rydych am ei ddefnyddio

- Gallwch ddefnyddio **cyfrif yn eich enw chi** neu **gyfrif ar y cyd**.
- Gallwch ddefnyddio **cyfrif rhywun arall** os
 - bydd termau ac amodau eu cyfrif yn caniatáu hyn, a
 - byddant yn eich caniatáu i ddefnyddio eu cyfrif, a
 - rydych yn sicr y byddant yn defnyddio eich arian yn y ffordd rydych yn ei ddweud wrthynt.
- Gallwch ddefnyddio **cyfrif undeb credyd**. Mae'n rhaid i chi ddarparu manylion cyfrif yr undeb credyd i ni. Gall eich undeb credyd eich helpu gyda hyn.
- Os ydych yn **benodai** neu'n **gynrychiolydd cyfreithiol** sy'n gweithredu ar ran y cwsmer, dylai'r cyfrif fod yn eich enw chi yn unig.

Rhowch fanylion eich cyfrif isod.

Mae'n bwysig iawn eich bod yn llenwi pob blwch yn gywir gan gynnwys rhif rôl neu gyfeirnod y gymdeithas adeiladu os oes gennych un. Os rhowch y manylion anghywir am eich cyfrif i ni, efallai bydd oedi gyda'ch taliadau neu y gallwch gollu arian.

Gallwch ddod o hyd i fanylion y cyfrif ar eich llyfr siec neu'ch cyfriflenni banc. Os nad ydych yn siŵr am y manylion, gofynnwch i'r banc neu'r gymdeithas adeiladu.

Enw deiliad y cyfrif

Ysgrifennwch enw deiliad y cyfrif yn union fel y mae i'w weld ar y llyfr siec neu gyfriflen.

--

Enw llawn y banc neu gymdeithas adeiladu

--

Cod didoli

Rhowch bob un o'r chwe rhif er enghraifft: 12-34-56.

--	--	--	--	--	--

Rhif y cyfrif

Mae'r mwyafrif o rifau cyfrif yn 8 rhif o hyd. Os oes gan eich cyfrif lai na 10 rhif, llenwch y rhifau i mewn o'r chwith

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rhif rôl neu gyfeirnod y gymdeithas adeiladu

Os ydych yn defnyddio cyfrif cymdeithas adeiladu efallai y bydd yn rhaid i chi ddweud wrthym y rhif rôl neu gyfeirnod. Gall y rhain gynnwys llythrennau a rhifau a gall fod hyd at 18 nod o hyd. Os ydych yn ansicr p'un a oes gan y cyfrif rif rôl neu gyfeirnod, gofynnwch i'r gymdeithas adeiladu.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Efallai eich bod yn cael budd-daliadau a hawliadau eraill nid ydym eu talu i mewn i gyfrif. Os hoffech i ni dalu hwy i'r cyfrif uchod, ticiwch y blwch hwn.

--

Rhan 19 **Gwybodaeth arall**

Defnyddiwch y gofod hwn i ddweud wrthym am unrhyw beth arall y credwch y byddai angen i ni ei wybod.

Os nad oes digon o le, defnyddiwch ddalen o bapur ar wahân. Sicrhewch eich bod yn nodi eich enw llawn a'ch rhif Yswiriant Gwladol (YG) ar bob dalen o bapur, a llofnodwch a dyddiwch bob dalen rydych yn ei defnyddio.

Darparwch fanylion eich cangen leol o swyddfa'r post leol.

Cod Post

Rhan 20 Llofnodi'r ffurflen ar ran rhywun arall

Darllenwch dudalen 2 IB(Y)1W Notes.

Er eich bod yn gallu cwblhau'r ffurflen hon ar ran oedolyn arall, mae'n rhaid iddynt ei llofnodi eu hunain oni bai bod un neu fwy o'r canlynol yn berthnasol.

Rwy'n llofnodi'r ffurflen hon ar eu rhan oherwydd

Mae gennyf Bŵer Atwrnai iddynt.

Anfonwch eich dogfen pŵer atwrnai atom neu gopi ardystiedig ohoni gyda'r ffurflen gais hon. Cofiwch lofnodi'r adran **Datganiad** yn **Rhan 21**.

Rwy'n dderbynnwyd iddynt o dan Orchymyn Diogelu'r Llys, neu diwtor, curadur neu warcheidwad a benodwyd yn unol â'r gyfraith yn yr Alban.

Anfonwch y ddogfen berthnasol atom neu gopi ardystiedig ohoni gyda'r ffurflen gais hon. Cofiwch lofnodi'r adran **Datganiad** yn **Rhan 21**.

Mae'r Adran Gwaith a Phensiynau eisoes wedi fy mhenodi i gasglu eu budd-daliadau ac i ddelio â llythyrau am eu budd-daliadau.

Byddwn yn anfon pob llythyr yn ymwneud â'r cais hwn yn uniongyrchol atoch.

Ni allant reoli eu materion eu hunain oherwydd salwch meddwl neu anabledd meddwl.

Byddwn yn cysylltu â chi ynglŷn â hyn. Gall yr Adran Gwaith a Phensiynau eich penodi i gasglu eu budd-daliadau ac i ddelio â llythyrau am eu budd-daliadau.

Maent mor sâl neu anabl fel na allant lofnodi eu hunain.

Byddwn yn cysylltu â chi ynglŷn â hyn.

Os nad yw'r person yn gwybod eich bod yn llofnodi'r ffurflen hon ar eu rhan, dywedwch pam wrthym.

Eich enw

Dyddiad geni

Llythrennau Rhifau Llythyren

Rhif Yswiriant Gwladol (YG)

Eich cyfeiriad

Rhif ffôn yn ystod y dydd

Beth yw'r rhif hwn? Ticiwch.

Cartref Gwaith Symudol Ffacs

Rhan 21 Datganiad

- **Rwy'n datgan** bod y wybodaeth a roddwyd gennyf ar y ffurflen hon yn gywir ac yn gyflawn hyd eithaf fy ngwybodaeth a'm cred.
- **Rwy'n deall** y gellir dwyn achos neu gamau eraill yn fy erbyn os byddaf yn rhoi gwybodaeth sy'n anghywir neu'n anghyflawn yn fwriadol.
- **Rwy'n deall** bod yn rhaid i mi hysbysu'r swyddfa sy'n talu fy mudd-dal ar unwaith am unrhyw beth a allai effeithio ar fy hawl i'r budd-dal, neu swm y budd-dal hwnnw.
- **Rwy'n cytuno** y gall
 - yr Adran Gwaith a Phensiynau
 - unrhyw gweithiwr gofal iechyd proffesiynol cymeradwy sy'n cynghori'r Adran
 - unrhyw sefydliad sydd â contract gyda'r Adran ar gyfer darparu gwasanaethau meddygolofyn i unrhyw berson neu sefydliad y cyfeirir atynt ar y ffurflen hon am unrhyw wybodaeth sydd ei hangen i ymdrin â'r
 - cais hwn am fudd-dal
 - unrhyw gais i edrych eto ar y cais hwnac y gellir rhoi'r wybodaeth i'r gweithiwr gofal iechyd proffesiynol cymeradwy neu'r sefydliad hwnnw neu i'r Adran.
- **Rwyf hefyd yn deall** y gall yr Adran ddefnyddio'r wybodaeth sydd ganddi nawr neu y gallai ei chael yn y dyfodol er mwyn penderfynu p'un a oes gennyf hawl i gael
 - y budd-dal rwyf yn gwneud cais amdano
 - unrhyw fudd-dal arall rwyf wedi gwneud cais amdano
 - unrhyw fudd-dal arall y gallaf wneud cais amdano yn y dyfodol.
- **Rwy'n cytuno** bod fy meddyg, neu unrhyw feddyg sydd wedi fy nhrin, yn cael gwybod am benderfyniad yr Ysgrifennydd Gwladol ynglŷn ag analluogrwydd i weithio.

Dyma fy nghais am Fudd-dal Analluogrwydd.

Llofnod

Dyddiad

Rhan 22 **Beth i'w wneud nawr**

Sicrhewch eich bod wedi

- ateb pob cwestiwn sydd ar y ffurflen hon sy'n berthnasol i chi, a
- llofnodi a rhoi'r dyddiad ar y ffurflen hon, a
- darparu pob un o'r dogfennau rydym wedi gofyn amdanynt.
Defnyddiwch y rhestr wirio yn **Rhan 25**.

Bydd angen y ffurflen hon ac unrhyw ddogfennau rydym wedi gofyn amdanynt ar y Ganolfan Byd Gwaith er mwyn prosesu eich cais.

Peidiwch ag oedi wrth wneud eich cais am fudd-dal. Os byddwch yn aros gallech golli arian. Cofiwch na ellir talu budd-dal am gyfnod sy'n fwy na **3 mis cyn** y dyddiad y byddwn yn **derbyn** eich cais.

Rhan 23 **Beth sy'n digwydd nesaf**

Os gallwch gael Budd-dal Analluogrwydd

byddwn yn ysgrifennu atoch ac yn dweud wrthyh

- faint y gallwch ei gael
- mwy am y budd-dal.

Telir y budd-dal y gallech ei gael oherwydd y cais hwn yn gynt os byddwch yn

- ateb pob cwestiwn ar y ffurflen hon sy'n berthnasol i chi neu'r person rydych yn gwneud cais am ychwanegiad o fudd-dal ar eu rhan, a
- darparu'r holl ddogfennau rydym yn gofyn amdanynt.

Os na allwch wneud hyn, cysylltwch â ni ar unwaith. Os na wnewch hynny, gallech golli budd-dal.

Os na allwch gael Budd-dal Analluogrwydd

byddwn yn ysgrifennu atoch i ddweud y rheswm am hyn.

Rhan 24 **Help a chyngor**

I gael gwybodaeth am eich cais eich hun

Cysylltwch â'r Ganolfan Byd Gwaith. Gallwch ddod o hyd i'r rhif ffôn a'r cyfeiriad yn yr hysbyseb yn adran rhifau busnes y llyfr ffôn. Edrychwch o dan **Jobcentre Plus**.

I gael gwybodaeth gyffredinol am y budd-dal hwn

Ffoniwch y Llinell Ymholiadau Budd-daliadau i bobl ag anableddau. Mae'r alwad yn rhad ac am ddim. **0800 88 22 00** yw'r rhif. Bydd y sawl sy'n siarad â chi yn gallu cynnig cyngor cyffredinol i chi ar y budd-dal ac yn gallu dweud wrthyh am y gwasanaeth llenwi ffurflenni. Gallant hefyd ddweud wrthyh am sefydliadau eraill a allai eich helpu.

Os ydych yn cael problemau clyw neu siarad ac yn defnyddio ffôn testun, ffoniwch y Llinell Ymhalidau Budd-dalidau ar **0800 24 33 55**. Mae'r alwad am ddim. Os nad oes gennych eich system ffôn testun eich hunan, efallai y gallwch ddod o hyd i un yn eich llyfrgell neu Ganolfan Cyngor ar Bopeth leol.

Os ydych yn byw yng Nghymru neu Loegr gallwch gael cyngor di-dâl, annibyddol a chyfrinachol am Fudd-dal Analluogrwydd a budd-daliadau eraill. Ffoniwch y Cyngor Cyfreithiol Cymunedol ar **0845 345 4 345**. Gallwch ymweld â'u gwefan yn **www.communitylegaladvice.org.uk/cy**

I gael gwybodaeth am fudd-daliadau a gwasanaethau ymwelwch â'n gwefan yn **www.canolfanbydgwaith.gov.uk**

Rhan 25 Rhestr wirio

Darllenwch y rhestr ganlynol.

Ticiwch y blychau i ddangos pa ddogfennau rydych yn eu hamgáu.

Eich tystysgrif geni

Tystiolaeth o'ch incwm pensiwn

Tystysgrif geni eich priod
neu'ch partner sifil

Tystiolaeth o incwm pensiwn eich
priod, partner sifil neu rywun sy'n
gofalu am blentyn neu berson ifanc
sy'n gymwys ar eich rhan

Tystysgrif priodas neu
dystysgrif partneriaeth sifil

Tystysgrif feddygol

Manylion addysg, hyfforddiant neu
brentisiaeth

SSP1W

Slip cyflog eich priod, partner sifil neu
rywun sy'n gofalu am blant neu bobl
ifanc sy'n gymwys ar eich rhan

P45

Rhan 26 Sut rydym yn casglu ac yn defnyddio gwybodaeth

Mae'r wybodaeth rydym yn ei chasglu amdanoch a sut rydym yn ei defnyddio yn dibynnu'n bennaf ar y rheswm dros eich busnes gyda ni. Ond fe allwn ddefnyddio'r wybodaeth ar gyfer unrhyw ddibenion yr Adran, sy'n cynnwys

- budd-daliadau a lwfansau nawdd cymdeithasol
- cynnal plant
- cyflogaeth a hyfforddiant
- polisi pensiynau preifat, a
- cynllunio ar gyfer ymddeol.

Efallai y byddwn yn cael gwybodaeth gan eraill er mwyn gwirio'r wybodaeth rydych yn ei roi i ni ac i wella ein gwasanaethau. Efallai y byddwn yn rhoi gwybodaeth i rai sefydliadau eraill fel y mae'r gyfraith yn caniatáu, er enghraifft er mwyn amddiffyn yn erbyn troseddau.

I gael mwy o wybodaeth am y ffordd rydym yn defnyddio gwybodaeth, ymelwch â'n gwefan www.dwp.gov.uk/welsh/privacy.asp neu gysylltu ag unrhyw un o'n swyddfeydd.

Rhan 27 Ein safonau gwasanaeth

Yn y Ganolfan Byd Gwaith ein nod yw darparu safon uchel o wasanaeth i gwsmeriaid bob amser. Gellir dod o hyd i fanylion safon y gwasanaeth y gallwch ei ddisgwyl gennym ar ein gwefan yn www.canolfanbydgywaith.gov.uk

Gallwch gael mynediad i'n gwefan mewn llawer o lyfrgelloedd.

I gael mwy o wybodaeth cysylltwch â'r Ganolfan Byd Gwaith.